

[Lasse Budtz]

Hvis man vil mobilisere al sin optimisme, kan man måske i det fjerne øjne en lille opblødning i den sovjetiske regerings holdning til Afghanistanproblemet, men en reel tilkendegivelse af, at også Afghanistan har ret til selv at vælge sin egen politiske vej, har vi ikke fået.

Vi har hørt og læst meget om overreaktion, og jeg er tilbøjelig til at mene, at der nok har fundet en vis overreaktion sted. Harmen og fortørnelsen hos vore amerikanske allierede har utvivlsomt været ærlig nok, men som jeg sagde, gælder det nu om at hindre, at krisen udvikler sig yderligere. Det kan ikke være rigtigt at foretage handlinger, der udvider krisen. Afghanistan er placeret i et af verdens mest ømtålelige områder, i Mellemøsten og dermed i Den persiske Golfs umiddelbare nærhed og grænsende op til Kina. Dette giver selvfølgelig en del af forklaringen på Sovjets handlemåde, men det understreger også, hvor forsigtig og især hvor afbalanceret man skal være i sine reaktioner i det internationale samfund.

Jeg vil gerne i den forbindelse indskyde, at det er socialdemokratiets opfattelse, at de danske sportsorganisationer selv må afgøre, om de vil deltage i olympiaden. Socialdemokratiet og regeringen ønsker principielt ikke at blande sig i afgørelsen, men det skal tilføjes, at hvis Danmark kommer til at stå helt isoleret og alene blandt vore naturlige allierede, må vi til den tid tage spørgsmålet op til en ny vurdering.

Som medlem af den politiske komité i Europarådets parlamentariske rådgivende forsamling havde jeg for nylig lejlighed til sammen med hr. Ninn-Hansen at besøge Washington, hvor en gruppe europæiske politikere drøftede situationen og dens alvor med amerikanske politikere, diplomater og eksperter. Det var for mig ganske tilfredsstillende at få at vide, at den amerikanske regering ikke har i sinde at afbryde nogen af de internationale afspændings- og nedrustningsforhandlinger, der er i gang forskellige steder i verden for øjeblikket. Man ønskede heller ikke at aflyse eller boykotte den opfølgingskonference til Helsingforslutakten, som skal afholdes i Madrid sidst på året. Man sagde fra ansvarligt amerikansk hold direkte til os, at skal Madridkonferencen saboteres, bør det ikke være den vestlige verden, der gør det. Desværre kan man jo frygte, at Sovjets helhjerte-

de deltagelse i konferencen kan blive begrænset, da den som de to foregående konferencer skal drøfte også menneskerettighedsproblemet.

Den amerikanske regering og repræsentanter for staben i Det Hvide Hus fastslog også under dette besøg, at det var Carteradministrationens absolutte ønske at prøve at få gennemført SALT II-aftalen om begrænsninger i kernevåbenkapløbet, og alt dette er også i andre forbindelser blevet bekræftet af udenrigsminister Cyrus Vance.

Men som vi alle ved, er opfattelsen af alle disse problemer ikke entydig i den amerikanske kongres. Der er f.eks. blandt de republikanske politikere adskillige – og nogle af dem er meget indflydelsesrige – der indtager en anderledes skarp holdning, og mellem dem er der politikere, der foreslår, at NATOs ansvarsområde skal udvides til også at omfatte f.eks. området ved og omkring Den persiske Golf og farvandene syd for Afrika. Tankegangen bag dette er, at det bør være en af NATOs opgaver at beskytte de olieforekomster, hvorfra de vestlige lande henter en meget væsentlig del af deres energi, og man skulle også beskytte disses tilførselsveje.

Der kan naturligvis ikke være tvivl om den umådelige værdi, disse områder har for Vesten forsyningsmæssigt og derfor strategisk, men en udvidelse af NATOs ansvarsområde netop i denne situation ville være nøjagtig den form for overreaktion, der kunne bringe verdensfreden i fare. Ifølge NATOs definerede ansvarsområde har NATO intet at gøre hverken i Afghanistan eller i Den persiske Golf – eller i farvandene syd for Afrika for den sags skyld. En udvidelse, som den er skitseret her, ville i virkeligheden gøre NATO til en global organisation med hele kloden som ansvarsområde, og det ville øjeblikkelig øge spændingen i ganske betydelig grad. Repræsentanter for den amerikanske regering sagde ved flere lejligheder til os under vort ophold i Washington, at man da heller ikke havde planer om at gå ind for forslaget, og personlig benyttede jeg lejligheden til at få dette fastslået flere gange.

Det skal straks tilføjes, at de amerikanske politikere, der gerne ser ansvarsområdet udvidet, i deres udtalelser ikke regnede med, at små lande som f.eks. Danmark og Norge deltog i nogen form for aktioner, men som medlem af organisationen ville vi alligevel få